

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра політичних наук і права
«Затверджую»

081	«Право» «Будівельне та містобудівне право»	Сторінка 1 з 4
-----	--	----------------

Завідувач кафедри
_____ /Перегуда Є.В./

30 червня 2023 р.

Розробник силабуса
доц. Коваленко Л.Є. /_____ /

СИЛАБУС РИТОРИКА

(назва освітньої компоненти (дисципліни))

1) Шифр за освітньою програмою: ВК20 (ДЕННА), 06 (ЗАОЧНА)				
2) Навчальний рік: 2023/2024				
3) Освітній рівень: перший рівень вищої освіти (бакалавр)				
4) Форма навчання: денна, заочна				
5) Галузь знань: 08 «Право»				
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 081 «Право»; ОПП «Будівельне та містобудівне право»				
7) Статус освітньої компоненти: вибіркова				
8) Семестр: VIII (денна), V (заочна)				
9) Контактні дані викладача: доц., к.і.н. Коваленко Л.Є. Ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА Профіль на сайті КНУБА: http://surl.li/efyII E-mail: medvedska.la@knuba.edu.ua				
10) Мова викладання: українська				
11) Пререквізити (дисципліни-попередники, які необхідно вивчити, щоб слухати цей курс): «Основи академічного письма», «Цивільний процес», «Кримінальний процес», «Господарський процес»				
12) Мета курсу: вивчення історії риторики, опанування основних її прийомів, засвоєння студентами умінь використовувати знання з риторики у соціальному житті.				
13) Результати навчання:				
№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетентності
1.	ПРН03. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	Підготовка до практичних занять, тематичне дослідження, есе	Лекції, практичні заняття, СРС	ІК ЗК06
2.	ПРН10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання	Лекції, практичні заняття, СРС	ІК ЗК04 ЗК08 СК14
3.	ПРН11. Мати базові навички риторики.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекції, практичні заняття, СРС	ІК ЗК04 ЗК08 СК14
4.	ПРН12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Практичні заняття	ІК ЗК04 ЗК08 СК14

Студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

знати:

- основні поняття і терміни риторики
- історію виникнення та розвитку риторики
- найвидатніших ораторів в історії та їх внесок у світову спадщину риторики
- технологію взаємодії оратора з аудиторією
- етапи підготовки промови
- особливості ефективного виступу
- види та структуру промов
- принципи ведення діалогу, дискусії та полеміки

вміти:

- правильно підготувати промову
- аргументувати основні тези свого виступу
- аналізувати промови
- володіти мистецтвом публічного виступу
- використовувати ефективні засоби встановлення контакту із аудиторією
- формулювати відповіді на запитання аудиторії.

14) Структура курсу:					
Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год.	Форма підсумко- вого контролю
16 (заочна 6)	14 (заочна 14)		Контрольна робота	60 (заочна 70)	Залік
Сума годин:				90	
Загальна кількість кредитів ECTS				3	
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:				30(1,00) заочна 20(0,67)	
15) Зміст курсу:					
Змістовий модуль 1. Історія риторики					
Лекція 1. Античні риторичні традиції.					
Лекція 2. Риторика від Середньовіччя до сучасності.					
Змістовий модуль 2. Теоретичні засади та практичне застосування риторики					
Лекція 3. Роль риторики у суспільному житті та її значення для професійної діяльності					
Лекція 4. Основні засади риторики					
Лекція 5. Практичні аспекти риторики					
Змістовий модуль 3. Закріплення навичок із підготовки та виголошення промов різних видів					
Практичне заняття 1. Презентаційна промова.					
Практичне заняття 2. Мотиваційна промова.					
Практичне заняття 3. Промова з метою змінити переконання.					
Практичне заняття 4. Промова гіпотетичного лауреата Нобелівської премії.					
Практичне заняття 5. Рекламна промова.					
Практичне заняття 6. Судова промова.					
Практичне заняття 7. Промова експромтом.					
Вимоги до виконання індивідуальних завдань для студентів денної та контрольних робіт для студентів заочної форми навчання					
Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 18-24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати					

план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список джерел, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення семестру. Викладач має право вимагати доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає вимогам.

Тематика контрольних робіт:

- Міфологія красномовства
- Ораторське мистецтво стародавнього світу
- Оратори Давньої Греції: загальна характеристика риторичного ідеалу
- Оратори Гомерівської Греції
- Ораторське мистецтво Перікла
- Риторична майстерність Лісія
- Ораторське мистецтво Демосфена
- Ораторська спадщина Сократа
- Платон про предмет красномовства
- Внесок Аристотеля в теорії красномовства
- Риторика Стародавнього Риму
- Катон як оратор
- Марк Антоній Оратор
- Цицерон – великий римський оратор
- Гай Юлій Цезар – визначний політик, письменник, військовий полководець, засновник Римської імперії.
- Ораторське мистецтво в епоху імперії Квінтіліана
- Загальна характеристика ораторського мистецтва в період Середньовіччя
- Українські майстри ораторського мистецтва: спільне та особливе
- Риторика Київської держави
- Мовотворчість Івана Вишенського
- Мовна спадщина Григорія Сковороди
- Риторика в Києво-Могилянській академії (Інокентій Гізель, Лазар Баранович, Іоанікій Галятовський, Антоній Радивиловський, Стефан Яворський)
- Теорія красномовства Феофана Прокоповича
- Соціальне значення мистецтва красномовства
- Риторика як наука і навчальна дисципліна
- Основні розділи класичної риторики
- Стратегія і тактика промови
- Комунікативні ознаки мовлення
- Основні закони риторики
- Оратор і вимоги до нього
- Основні роди, види і жанри красномовства
- Логіка й емоції в промові
- Елементи художності та літературні прийоми в мові оратора
- Типи промов
- Зовнішня культура оратора
- Різновиди судових промов, їх засади і функції
- Неориторика - традиції і новаторство
- Метафора і її значення в мові як стилістичної фігури
- Культура мови і сучасна риторика
- ЗМІ та їх роль у житті суспільства
- Гомілетика - церковне красномовство
- Парламентська культура сучасних ораторів
- Образ сучасного політичного оратора.

- Мистецтво полеміки та дискусії
- Специфіка судової полеміки
- Роль ораторського мистецтва у кар'єрі юристів
- Теледебати як інструмент впливу на суспільство
- Роль інтернет-платформ у розвитку сучасної риторики
- Феномен відеоблогерів: риторичний аспект
- Стріми як зразок імпровізації в риторичі
- Особливості застосування вербаліки й невербаліки у коротких виступах (Тік-Ток, Reels тощо)

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість Балів	Критерії
Відмінно	20	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	17	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
Добре	14	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	12	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
Задовільно	10	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

16) Основна література:

Підручники:

Олійник О. Прокурорська риторика: підручн. – Алерта., 2008. – 304 с.

Риторика: підручник/ Зоряна Куньч, Галина Городиловська, Ірина Шмілик. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. – 496 с.

Навчальні посібники:

Адамович А. Є., Шлєіна Л. І. А 28 Посібник-практикум з дисципліни «Основи ораторського мистецтва». Мелітополь: ФО-П Однорог Т. В., 2021. 93 с.

Білавич Г. Основи риторики і красномовства. Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2020. 211 с.

Вандишев В., Перемолова О. Риторика в філософсько-комунікативному вимірі: навч. Посібн. – Кондор., 2017 – 492 с.

Гапотій В. Д. Основи ораторського мистецтва: навчально-методичний посібник. Мелітополь, ФОП Однорог Т.В., 2019. 168 с.

Зейкан Я.П., Лисак О.М., Барсук В.М. Вступна і заключна промова у кримінальному процесі. Навчально-практичний посібник. - "Алерта", 2020. - 202 с.

Лісовський П. М. Суспільна риторика: навч. посіб. для студентів ВНЗ – Київ : Кондор, 2018. – 244 с.

Марченко О. В. Комунікативна культура юриста: навч. посібник [Електронний ресурс].

Дніпропетровськ : «Інновація», 2015. 200 с.

Мацько Л.І., Мацько О.М. Риторика: Навч. посіб. [Електронний ресурс] 2-е вид., стер. К.: Вища шк., 2006. 311с. URL: https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1An-CVQYPawDy_wWI66yxdXVKDIjKaE1Z.

Олійник О. Б. Риторика: навч. посіб. [Електронний ресурс] К.: Кондор, 2009. 170 с. URL : https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1An-CVQYPawDy_wWI66yxdXVKDIjKaE1Z.

Олійник О. Б. Сучасна ділова риторика: Навч. посібн. – К.: Кондор, 2018. – 166 с.

Онуфрієнко Г. С. Риторика: Навч. посібн. – К.: Центр учб. літератури, 2019. – 625 с.

Осипова Н. П., Воднік В. Д., Клімова Г. П. та ін. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. [Електроннийресурс] Видання друге. За ред. проф. Н.П. Осипової.Х.: Одиссей, 2006. 144 с. URL :

https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1An-CVQYPawDy_wWI66yxdXVKDIjKaE1Z (дата звернення : 03.08.2022).

Риторика: навч. посібн. (упор. Т.К. Ісаєнко, А.В. Лисенко). – Полтава: ПолтНТУ, 2019. – 247с.

Плотницька І. М., Левченко О. П. Ораторське мистецтво: навч.-метод. посібн. – ЦУЛ., 2021. – с.110.

Шинкарук В.Д., Теслюк В. М. Основи риторики: навч. Посібн. – Ліра-К. – 2021. – 320 с.

Ясинок М.М., Ясинок Д.М. Судові дебати: право, психологія, риторика. Видання третє. – Алерта., 2022. – 176 с.

Курси лекцій

Курс лекцій з дисципліни «Риторика». Уклад. Гольтер І.М. Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2012. 46 с. URL : https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1An-CVQYPawDy_wWI66yxdXVKDIjKaE1.

Методичні праці

Риторика: Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань для студентів спеціальності «Право». Уклад. Л.Є. Коваленко. Київ–Тернопіль: КНУБА, ФО-П Шпак В.Б., 2023. 26 с.

Джерела

Арістотель. Поетика. – «Фоліо», 2018. – 160 с.

Арістотель. Політика. Поетика. - / Пер. з давньогр.: Б. Тен, О. Кислюк. — Фоліо., 2023. — 512 с.

Марк Аврелій. Розмисли. Наодинці з собою. Промови Марка Аврелія. – Андронум., 2021. – 116 с.

Марк Туллій Ціцерон. Про закони. Про державу. Про природу богів. – Пер. В. Литвинов. – 2020. – 393 с.

Марк Туллій Ціцерон. Тускуланські бесіди. Про обов'язки. – «Апріорі», 2021. – 440 с.

Марк Туллій Ціцерон. Філіппіки. Катон Старший, або Про старість. - «Апріорі», 2021. – 378 с.

Платон. Держава. – Markobook., 2021. – 336 с.

Платон. Діалоги. — Фоліо., 2022. – 349 с.

Плутарх. Порівняльні життєписи. — Стилет і стилос., 2023. – 480 с.

Сковорода Г.С. Зібрання творів в 4-х т.: Фоліо., 2023. – 2329 с.

Хорошевський А. Промови, що змінили світ. - "Фоліо", 2021. - 314 с

17) Додаткові джерела:

- Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. - Центр навчальної літератури. – 2019. – 284 с.
 Борг Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. – «Фабула», 2019. – 304 с.
 Кацавель Р.С. Судові промови державного обвинувача та адвоката-захисника у кримінальному судочинстві України. - ЦУЛ, 2014. - 150 с.
 Карнегі Д. Як здобувати друзів і впливати на людей. – «КМ-БУКС», 2022. – 256 с.
 Кінг Л. Як розмовляти будь з ким, будь-коли і будь-де. – «МонолитBizz», 2019. – 204 с.
 Колотилова Н.А. Логіка і риторика: ретроспектива взаємозв'язку: монографія – Центр учбової літератури, 2021. – 272 с.
 Куньч З. Й. Риторичний практикум. — Львівська політехніка., 2018. – 212 с.
 Роудз М. Як розмовляти з ким завгодно. Впевнене спілкування в будь-якій ситуації. - Центр навчальної літератури. 2021. – 160 с.
 Сергеїч П. Мистецтво промови в суді. – «Дакор», 2021. – 332 с.
 Стотхарт К. Як знайти спільну мову. Впевненість і харизма при спілкуванні з особистостями різного типу. - «КМ-БУКС», 2021. – 304с.
 Флемінг К. Книга Говорити легко та невимушено. Як стати приємним співрозмовником. - Книжковий клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2020. – 240 с.
 Хорошевський А. Промови, що змінили світ. - "Фоліо", 2021. - 314 с.
 Чалдіні Р. Психологія впливу. - Книжковий клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2022. – 608 с.

Інформаційні ресурси

- Бібліотека Київського національного університету будівництва і архітектури. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.knuba.edu.ua/>
 Освітній сайт Київського національного університету будівництва і архітектури. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: org2.knuba.edu.ua/
 TEDx в Україні. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: TED.com

18) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання Змістовні модулі			Індивідуаль на робота	Підсумков ий тест (залік)	Сума балів
1	2	3			
10	10	30	20	30	100

19) Умови допуску до підсумкового контролю:

1. Студент, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату ФУПП документ, який засвідчує ці причини.
2. Студент, який пропустив лекційне заняття, повинен законспектувати зміст цього заняття та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку.
3. Студент, який пропустив практичне заняття, повинен законспектувати джерела, які були визначені викладачем як обов'язкові для конспектування, та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку.
4. Студент, який не здав та/або не захистив індивідуальне завдання, не допускається до складання заліку.
5. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

20) Політика щодо академічної доброчесності:

1. Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.
2. Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

21) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2871>